

Under skinnet

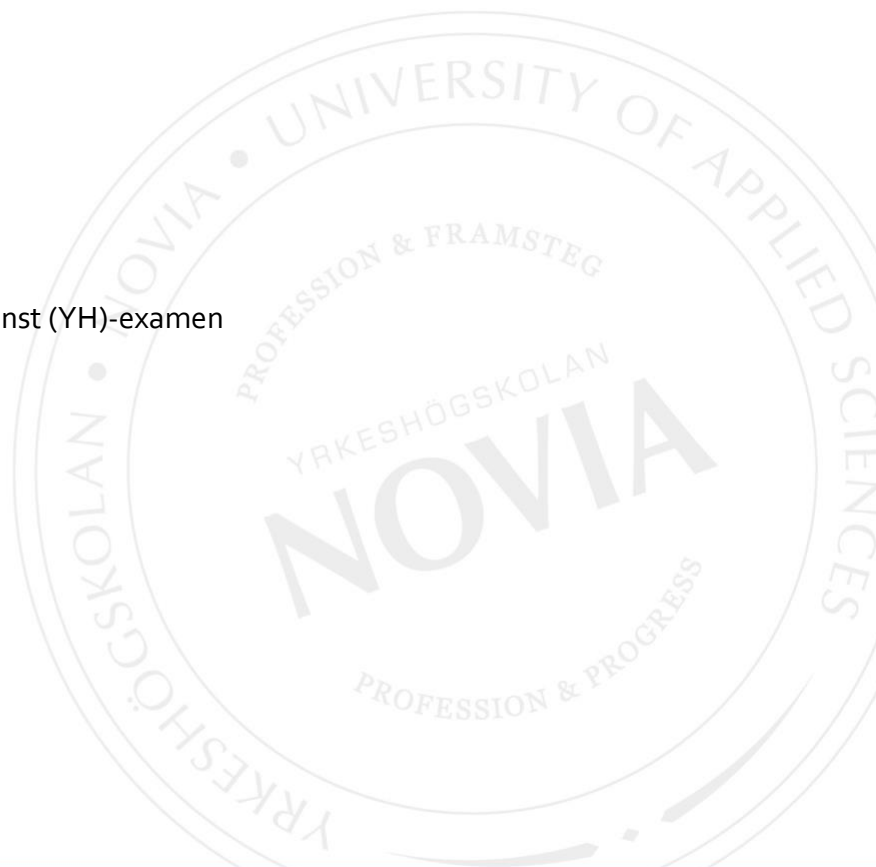
Examenstext

Rebecca Södergård

Examensarbete för bildkonst (YH)-examen

Bildkonst, YH Novia

Jakobstad 2020

EXAMENSARBETE

Författare: Rebecca Södergård

Utbildning och ort: Bildkonstnär, Jakobstad

Handledare: Anneli Holmström

Titel: Under skinnet

Datum 17.4.2020

Sidantal 12

Abstrakt

Jag valde att jobba kring ett ämne som intresserat mig i många år, för mitt slutarbete.

Kroppsmodifiering i olika former har funnits i urminnes tider men har tagit en helt ny plats i samhället idag. De flesta man möter på gatan har på ett sätt eller annat deltagit i trenden. Vare sig det gäller skönhetsoperationer, tatueringar, piercingar eller något annat.

Denna vilja att förändra sin egen kropp fascinerar mig. Precis som med kläder, smink och frisyrier är det ett sätt att uttrycka stil och personlighet. Ibland samhörighet med något eller någon, men också motsatsen; att vara helt unik.

Det är väldigt många aspekter i denna konstform som fascinerar mig. Delvis det faktum att inte alla förstår eller ens tolererar kroppsmodifikation. I varje fall inte om den går utanför normen, det som samhället runt omkring valt att kalla 'normalt'. Jag är också väldigt intresserad av de många val som ingår i processen.

Jag valde att göra arbetet som tecknade porträtt eftersom det är det som jag gjort största delen av livet. Visst har jag försökt med nya tekniker nu som då men tecknandet har följt med mig hela vägen och jag anser att det definierar vem jag är, på sätt och vis.

Teckningarna skildrar fem personer i min närmsta omgivning, som alla deltagit i denna nya trend av kroppsmodifiering, och mer specifikt tatueringar. Jag har avbildat dem och intervjuat dem. I dagens läge kan man fråga nästan vem som helst om de har tatueringar eller någonsin funderat på att göra en. Det är mer av ett stilval än något annat.

Språk: Svenska

Nyckelord: Tatuering, kroppsmodifiering, val, självkänsla, bläck

BACHELOR'S THESIS

Author: Rebecca Södergård

Degree Programme: Fine art

Supervisor(s): Anneli Holmström

Title: Beneath the skin

Date 17.4.2020

Number of pages 12

Abstract

I chose to work with a subject that interests me, and has for many years. Body modification in different shapes and forms has been around for ages but has taken a new place in our society today. Most people you see on the street will have taken part in the trend in one way or another. This will to alter your body fascinates me. It's a way to express personality and individuality.

There is quite a few aspects of this subject that fascinates me. In part, the fact that so many won't even tolerate body modification. At least not if it's different from the norm, and what society deem okay. I'm also very interested in the many choices that are a part of the process.

I chose to execute this project in the form of drawn portraits, since it's the way I've worked for most of my life. I've tried different techniques and materials many times, but drawing is what I always go back to in the end.

These drawings depict five persons in my life, who have all taken part in this trend of body modification, and more specifically tattoos. In today's society you can ask almost anyone if they have tattoos or have ever thought about getting tattooed. It's a choice of style more than anything.

Language: Swedish

Key words: Tattoos, body modification, choice, self-esteem, ink

Innehållsförteckning

1	Examensarbetet.....	4
1.1	Om mitt arbete.....	4
1.2	Tatueringar och bakgrund	5
1.3	Kulspetspennan	6
2	Processen.....	7
3	Personporträtt.....	8
3.1	Eamonn.....	8
3.2	Iren.....	9
3.3	Linda.....	9
3.4	Martin.....	10
3.5	Rebecca.....	10
4	Slutligen.....	11
	Källförteckning.....	12

1 Examensarbetet

1.1 Om mitt arbete

Jag tycker om att ta inspiration från min omgivning, miljön och människorna omkring mig påverkar motiven och stämningen och jag avbildar dessa på mitt eget sätt.

Jag vill återskapa det jag ser. Men endast så som jag ser det. Jag avbildar min omgivning i ett nästan desperat försök att närma mig den och förstå den.

När jag jobbar med mina bilder och illustrationer försvinner jag in i en värld som bara är min egen.

Jag arbetar med konst för att finna glädjen i att skapa. Penna mot papper är den teknik jag använder mest av alla eftersom den ger en känsla av att verkligen vara kopplad till verket, som mitt digitala arbete inte ger.

Jag har jobbat med bläck och kulspetspenna i flera års tid och även om tekniken ibland känns något daterad är det ändå den teknik jag trivs bäst med eftersom jag med tiden lärt mig att kontrollera och manipulera den efter eget tycke.

Jag avbildar ofta människor, oftast ungdomar och unga vuxna, i ett försök att avbilda min samtid och min egen plats i samhället. Konsten blir ett sätt att bearbeta tankar, känslor och nya intryck.

Jag anser att ett verk är färdigt eller 'lyckat' när jag själv är nöjd. Jag brukar för det mesta känna av precis när den punkten är nådd och går därför sällan tillbaka och ändrar ett arbete.

Människor avbildade i gråskala är ett återkommande motiv i mitt arbete. Alltid med mycket kontrast.

I gråskalan känner jag mig som mest bekväm. Jag tycker om dynamiken och även de gånger jag försöker jobba mer med färger hamnar jag ofta tillbaka i svart-vitt.

Jag brukar påbörja ett nytt arbete genom att välja ett motiv och därefter utarbeta en idé.

Jag jobbar gärna väldigt detaljerat och långsamt, för att ge mig själv tid att lära känna verket och därmed förstå varför jag gör det jag gör.

När jag arbetar finns betraktaren sällan i åtanke. För mig är mina verk endast min egen skildring av verkligheten, och jag hoppas att betraktaren kan bilda sin egen uppfattning om innebörden eller finna en helt egen sanning i verket.

1.2 Tatueringar och bakgrund

Jag anser att tatuering är en väldigt speciell konstform. På många sätt handlar det om konst på huden. Kroppen blir en kanvas.

Under de senaste 100 åren, har tatueringskonsten förändrats mycket. Till stor del på grund av att tatueringsmaskinen uppfanns. Genom detta blev tatueringar mycket mer vanliga och normaliseringen har bara ökat med åren.

Även under de senaste årtiondena har tatueringens status förändrats väldigt mycket. Detta märks väl genom att äldre generationer inte alltid har samma förståelse för trenden. Och det är framför allt min egen generation som valt att täcka hela kroppen med bilder.

Själva ordet tatuering sägs ursprungligen härstamma från polynesiska. Där gjordes från början tatueringar med hjälp av täljda djurben och bläck som hamrades in i huden. I de texter jag läst framkommer att tatueringskonsten dock funnits i många olika kulturer, världen över, i årtusenden. Den teknik som utvecklades i Polynesien är däremot den som spridits mest i världen och utvecklats till det vi idag, i västvärlden, anser vara tatueringskonst.

När vi i Europa började övergå till kristendomen blev det igen tabubelagt att bära sådana typer av tecken på kroppen, eftersom det i Gamla testamentet kallas synd, och därför blev det sjömännen och de kriminella som övertog denna typ av kroppsmodifikation. Inte förrän omkring 1980-talet blev det vanligt för vem som helst att bära dem på nytt.

Tatueringar har gått från att representera folkstammar och olika grupper av människor, till att vara något som var och varannan ungdom bär. Till och med på arbetsplatser har det blivit vanligare att synliga tatueringar eller andra typer av kroppsmodifiering är tillåtna. Inom vissa yrken krävs det fortfarande att man täcker tatueringar med plagg och tar ut piercingar men många områden, bland annat kundservice, blir allt mer öppna gentemot kroppsmodifiering och tillåter anställda att välja själva hur de visar detta på arbetsplatsen.

Jag har funderat väldigt mycket på vad denna drastiska förändring i popularitet kan bero på. Jag har också läst böcker och diskuterat ämnet med många jag känner för att försöka förstå fenomenet, men ett enda klart svar är svårt att hitta.

Det jag personligen tror kan ha bidragit väldigt mycket till kroppsmodifieringens och tatueringens ökande popularitet är det förbjudna och rebelliska. Jag tror att det helt enkelt började, som så många andra trender bland unga, med att det inte var tillåtet och accepterat, och därför var lockande för dem som ville göra revolt mot föräldrarna eller omgivningen i allmänhet. Även om en viss tabubeläggning fortfarande finns kvar även idag, anser jag att det till stor del kan handla om estetik. Det anses i stor utsträckning som vackert eller 'snyggt' att bära lite bläck.

Enligt de böcker jag läst om ämnet kan det handla om att försöka ta kontroll. För personer som upplever att de inte äger sin kropp kan valet att förändra den hjälpa dem med detta.

I en del mer extrema fall kan det till och med vara kopplat till den psykiska hälsan hos individen. I en del fall finns det ett visst samband mellan personer som upplevt någon form av traumatisk upplevelse i barndomen och kroppsmodifikation. Här blir kroppen och till och med den kroppsliga smärtan ett sätt att hantera traumat och bearbeta det eller ge utlopp för det.

I dagens läge, i vårt samhälle, är det många gånger populärt att ha tatueringar med en genomtänkt, djupare innebörd, bakom motivet. Många har tatueringar för att hedra en kär person på sätt eller annat. Det kan till exempel vara fråga om en familjemedlem som gått bort och tatueringen blir ett sätt att alltid minnas denna person och bära den med sig. I många fall används tatueringen också för att minnas en dag eller en betydelsefull händelse i livet.

Å andra sidan finns det även otaliga tatueringar som gjorts av den enkla orsaken att de är en otrolig konstform som kräver extrem skicklighet av tatueringen och en del mod och tålmodighet av personen under nålen.

1.3 Kulspetspennan

Kulspetspennan har varit ett naturligt tillvägagångssätt för mig i många år nu. Jag använde mig av denna teknik för första gången i tonåren. Redan i den åldern spenderade jag många timmar om kvällen med penna och papper. Idén föddes genom det enkla faktum att jag ville använda något som inte skulle suddas ut om jag förde handen över det. Före kulspetspennan tecknade jag oftast med blyerts. Blyertsteckningar kan dock lätt förstöras om man inte är riktigt försiktig. Istället valde jag att använda bläck och har föredragit den tekniken ända sedan dess.

För de flesta är kulspetspennan troligen ett lite udda verktyg. Det faktum att det är ett väldigt permanent verktyg känns kanske skrämmande. När pennan väl rört pappret går det inte längre att ändra sig. Självt har jag alltid tyckt om det definitiva med kulspetsen. Jag tänker också att det i detta fall finns ett nära samband i det faktum att bläckpennan skapar konst på pappret och tatueringens bläck på huden. Bläck som bläck.

Själva ordet penna kommer från latin, och mer specifikt från ordet fjäder. Detta som en följd av att fjädrar användes som pennor redan under 300-talet i Rom. Tidiga idéer för kulspetspennan var patenterade redan under 1800-talet, men bläcket var trögflytande och de flesta modeller tillverkades inte ens eller fungerade för dåligt.

Kulspetspennorna började säljas för allmänheten 1948, av företaget Bic, som är stora på marknaden än idag. När 'Reynold's Rocket', som den första kulspetspennan kallades i USA, lanserades, såldes tiotusentals pennor på en enda dag.

Kulspetspennan var aldrig ämnad för något mer än vanligt skrivande. Den har inga finesser såsom blyertspennan eller penseln har. Den är inte gjord för design eller konst. Kanske är det utmaningen i detta verktyg som lockar mig allra mest.

Ett av dess första funktioner var att hålla loggar för piloternas flygningar, men i dagens läge används den mest i skolor och liknande institutioner runt över världen.

Sedan mitten av 1900-talet, cirka 1950, har grunddesignen på denna välanvända penna inte ändrats mycket, bortsett från tillverkningsmaterial och skillnader i bläck.

Något väldigt intressant som jag har observerat med kulspetspennan är att det ibland inte behöver vara den dyraste som fungerar bäst. På så vis är detta medium väldigt förmånligt och lättillgängligt för en gryende konstnär.

2 Processen

För att förenkla processen för modellerna valde jag att fotografera dem och arbeta utgående från fotografierna. Modellerna fick själva välja vilka tatueringar de ville att jag skulle avbilda, i fall att de hade flera och på olika delar av kroppen. Eftersom tatueringar kan vara väldigt personliga tyckte jag att det var bäst att låta dem välja helt själva.

Efter att ha fotograferat en modell valde jag ut de mest passande bilderna och började jobba med själva tecknandet. Mina bläckteckningar tar alltid många timmar och därför hade det i vissa fall inte varit helt möjligt att teckna dem direkt av modellen.

Jag valde att jobba helt i gråskala för att det, enligt mig, är väldigt estetiskt och simpelt. Enkelheten gör att det inte tar alltför mycket fokus från motivet i sig. Därigenom blir fokus på linjer och skuggor. Kontrasten mellan mörker och ljus är viktig för mig.

Jag ville jobba med personer som jag känner väl, för att göra det hela mer personligt för mig. Det är också lättare att diskutera om det finns ett speciellt band mellan mig och modellen.

Som en del av slutarbetet ville jag också intervjua och diskutera med mina modeller. Det är viktigt för mig att få historien bakom bläcket. Jag vill förstå och veta varför dessa personer valde att medvetet förändra den kropp de föddes med. Eftersom jag själv också har tatueringar har jag naturligtvis redan en viss förståelse för detta personliga val, men vill gärna höra vilka likheter och skillnader som framkommer mellan modellerna.

Eftersom jag helst av allt speglar min egen nutid i min konst valde jag modeller i min egen ålder. Jag ville se vad detta ämne betyder för dem och hur valet att förändra sin kropp på ett specifikt sätt har påverkat dem och deras liv.

Jag valde också själv vara en av modellerna för mina bilder. Jag ville bearbeta mina egna tankar kring detta ämne genom att fundera kring vad mina egna orsaker verkligen är och har varit. Och det gav mig även en möjlighet att anknyta till de utvalda personernas tankar, frågor och funderingar.

Själva arbetet med teckningarna har gått ut på att välja bilder och kompositioner och sedan spendera timme efter timme med att teckna så detaljerat möjligt.

Varje teckning består av tusentals små streck för att skapa skillnaden mellan mörker och ljus, skugga och linje.

3 Personporträtt

Jag har försökt låta mina modellers personligheter och egna uppfattningar komma fram i texten. Varje textstycke är rubricerat med personens namn och ålder, och även om jag ursprungligen hade frågor som jag utgick från när jag intervjuade dem så har jag valt att skriva ner det som kändes relevant för personen i fråga och bara det som denne ville dela med sig av.

3.1 Eamonn, 22

Eamonn tatuerade sig för första gången samma vecka han fyllde 18 år. Till en början var det nog ett sätt att rebellera men tatueringarna kom att betyda mer än så för honom med tiden. Eamonn har åtta tatueringar i nuläget, de flesta av dem stora, men planerar många fler. Nästan hela kroppen.

De första tre blev gjorda inom loppet av bara några veckor. Efter den allra första var han redan fast i denna väldigt speciella konstform.

Kroppsmodifikation har intresserat Eamonn ända sedan han hörde om det för första gången. En möjlighet att ändra ditt yttre så som du själv vill, att använda kroppen som en kanvas.

Var och en av tatueringarna har stark anknytning till vem Eamonn är, de speglar hans personlighet på olika sätt. Ett par av dem har också fått ära personer i hans liv som betydtt väldigt mycket för honom.

Eamonn berättar för mig att han tyvärr många gånger känt sig diskriminerad av samhället på grund av det val han gjort att förändra sitt utseende. Bland annat utomlands, i länder med en något annorlunda kultur än den han kommer från, har han ibland känt sig väldigt obekvämt, och som värst till och med osäker eller rent av otrygg. Även hemma i Dublin där han är född och uppväxt har andras åsikter om kroppsmodifiering påverkat hans vardag. Det finns ändå arbetsgivare som inte vägrat ge honom jobb, men som krävt att han ska täcka över de största tatueringarna som är synliga på hans armar. Han anser också att äldre människor ibland kan ha en väldigt negativ inställning till hans utseende men har lärt sig att ta det hela med en axelryckning. I slutet av dagen är det ändå hans kropp och han är den ända som behöver trivas i den.

3.2 Iren, 26

Iren tog sin första tatuering som adertonåring, när hon jobbade som lärling på en tatueringstudio i Åbo. Iren studerade konst och tänkte, som många andra, ursprungligen att tatueringssyrket kanske kunde vara passande för henne eftersom det är ett yrke som ger dig chansen att vara kreativ och skapa konst varje dag. Tyvärr var det inte helt rätt just för henne, men en bra och givande erfarenhet.

Iren ville alltid ha tatueringar, så länge hon kan minnas. Sedan liten har hon tecknat mycket och tiotals gånger planerat egna tatueringar och idéer, som hon idag bara kan skratta åt. "Lyckligtvis får man inte tatuera sig innan man fyllt 18", säger hon.

Iren tycker om tatueringar av flera orsaker. En av dem är att det är ett helt eget projekt som endast hon får bestämma över på alla plan. Hon ser tatueringar som väldigt "bodypositive", att få äga sin egen kropp. Och ett sätt att uttrycka sig, åtminstone i dagens läge.

Iren har planer på att snart ta en ny tatuering och det blir hennes elfte tatuering. Bokad tid hos tatueringen och ett färdigt planerat motiv har hon redan.

3.3 Linda, 25

Linda ville boka tatueringstid redan när hon var 17 år gammal. Eftersom de flesta tatueringssyrt kräver att du som är under 18 har en förälders tillstånd så blev hon tvungen att fråga sin mamma, men i slutändan hann hon ändå bli 18 år innan hon fick en tid hos den tatueringssyrt hon ville gå till.

Sedan dess har hon gått till tatueringssyrt väldigt många gånger. I början var det olika men i nuläget har hon hittat en tatueringssyrt som hon alltid går till. Någon som hon vet att levererar goda resultat och som hon trivs med. Eftersom det gäller permanenta beslut behövs naturligtvis en person som man litar på.

Linda har 26 tatueringar, de flesta av dem små, men också några större. Hon planerar nog att fylla på med ännu fler.

Nästan varenda en av dem har något litet budskap som Linda bär med sig varje dag. De representerar alla hennes personlighet på ett sätt. Vem hon är som person, vad hon gått igenom och vad som är viktigt i livet. Hon valde att märka sin kropp med de här bilderna för att bli påmind om dem, var hon än är. För alla andra är det kanske inte helt uppenbart vad den exakta innebörden är men för Linda är det glasklart. För henne är det ett sätt att uttrycka sig i konst.

Linda vet att detta stilval ibland medför en del restriktioner. Hon har bland annat på tidigare arbetsplatser ombetts täcka sina tatueringar i en del sammanhang och också på hennes nuvarande arbetsplats kan en del klienter ha förutfattade meningar på grund av hur hon ser ut.

Hon anser dock att alla måste få göra vad de vill med sin kropp. Kanske är kroppsmodifikation ett sätt för någon att förändra vem de är om de inte är helt nöjda med sig själva, eller bara ett sätt att uttrycka sig.

Hon har något blandade tankar om olika typer av kroppsmodifikation eftersom det i vissa fall kanske inte kommer av rätt anledningar, men understryker ändå att så länge man är medveten om vad man gör, och gör det för sin egen skull, så stöttar hon valet till 100 procent.

3.4 Martin, 24

Martin tog sin första tatuering för ungefär ett år sedan. Efter det har han bara fortsatt. Han har i nuläget 6 relativt stora tatueringar men planerar definitivt att fortsätta samla på dem.

De flesta av hans tatueringar representerar något väldigt specifikt, bland annat hans absoluta favorit bok, -band eller tv-serie.

För Martin handlar hans kroppsmodifikation om att samla på symboler för det han älskar mest och bära dem med sig överallt.

Martin anser inte att hans kroppsmodifikation någonsin har påverkat hans liv på ett direkt negativt sätt men han medger också att det är väldigt lätt för honom att gömma sina tatueringar, vilket kan spela stor roll i hur han upplevt saken.

3.5 Rebecca, 25

Jag är 25 år gammal och har i nuläget 4 tatueringar. Med stor säkerhet vet jag att jag kommer att ha flera. Den första skaffade jag när jag var 18 år gammal.

Jag visste för många år sedan att jag ville ha tatueringar. I ärlighetens namn tror jag inte att de hade någon djupare innebörd för mig i yngre ålder. Jag tyckte helt enkelt att det var väldigt tilltalande, att det såg bra ut.

Om någon frågar mig varför jag har dem eller något om innebörden i motivet så vill jag sällan prata för mycket om det. Mina orsaker är mina egna. Jag tror att många känner så. Det är på många sätt ett väldigt personligt val.

Det jag gärna vill ta upp är dock vad de har kommit att betyda för mig i efterhand. Det är något som jag aldrig hade föreställt mig på förhand men som jag känt sedan första dagen efter min första tatuering. Jag känner en trygghet i min egen kropp som aldrig fanns där tidigare. Plötsligt är jag mycket mer bekväm i vem jag är. De har fungerat som ett hjälpmedel för mig för att komma över den osäkerhet jag alltid känt.

Som tonåring kände jag inte att jag ägde min kropp. Den var fel på alla sätt och den var inte min. Min spegelbild var skev och jag såg inte personen i bilden som mig själv. Visst upplever jag fortfarande osäkerhet i nya sammanhang och bland nya människor i nya miljöer. Det problemet får jag jobba på varje dag. Dock har jag funnit en ny trygghet i mig själv och min egen personlighet de senaste åren, och en stor del av detta har jag att tacka mina tatueringar för. De har hjälpt mig äga min kropp och vem jag är på ett sätt jag aldrig gjort tidigare.

Jag kan inte direkt säga att jag upplevt att jag någonsin blivit diskriminerad på grund av mitt utseende, men visst har det funnits situationer där det har kommit på tal att de inte är helt lämpliga. Enligt min uppfattning är det fortfarande ändå vanligt att man på arbetsplatser kräver att kroppsmodifiering döljs till viss del, om inte helt och hållet. Många ser dem som klotter eller ett tecken på någon sorts rebellisk personlighet och därmed ett problem. För mig är jag ett gott exempel på att så inte behöver vara fallet. Ibland kan tatueringar eller kroppsmodifiering av olika slag vara något helt annat. Ett sätt för personen bakom att känna att de äntligen får möjligheten att vara precis vem de är.

4 Slutligen

Hela detta projekt var ett sätt för mig att undersöka mina egna, såväl som andras, tankar och åsikter kring tatueringskonsten och valet. Jag är väldigt glad att jag fick ha dessa intressanta diskussioner med mina vänner och modeller. De gav mig med nya tankar kring ämnet men bekräftade också mycket som jag själv redan trott och tänkt. Vi råkar alla vara i ungefär samma ålder vilket naturligtvis har betydelse för de svar jag fått, men eftersom jag ville lyfta fram vad tatueringar betyder i dagens samhälle och för unga idag, tyckte jag ändå att det var väldigt passande.

Det som tydligare än något annat kom fram, var det att alla mina modeller tycker att det handlar om det personliga valet, och att göra det för sin egen skull. Att se till att man gör dessa stora val av anledningar som är rätt för en själv och ingen annan.

Detta projekt har definitivt växlat mellan att gå som på räls och att kännas som en lång uppförsbacke. Genom att välja ett ämne som verkligen intresserar mig, har jag definitivt fått mer glädje utav det än jag förväntade mig.

När motivationen att teckna dalat har jag försökt experimentera fram nya tillvägagångssätt och idéer, och det hjälpte verkligen. Dessa små stunder av motivationsbrist har lärt mig att den kommer tillbaka sakta men säkert om man vågar prova sig fram i sitt arbete och verkligen tro på meningen i det man gör.

Källförteckning

Hudson K.L. 2009. Living Canvas – Your total guide to tattoos, piercings and body modification. u.o. Seal Press.

L. Alessandra. 2010. Under the skin – A psychoanalytic study of body modification. u.o. Routledge.

Rota M. 2015. The Art of Ballpoint: Experimentation, Exploration and Techniques in Ink. u.o. Rockport Publishers.